

Klassikere. Et er søkort at forstå, noget andet er at hente en kandestøber ind i nutiden. Nej, så hellere en tur til Absurdistan!

Sikke en kaskade af kokasser

FOTO: CHRISTINA HAUSCHILDT

Af KLAUS ROTHSTEIN

Ludvig Holberg/Thor Bjørn Krebs: Den politiske kandestøber. Instruktion: Søren Iversen. Folketeatret, København, til den 11. marts, derefter turné landet over.

Eugène Ionesco: Den skaldede sangerinde. Instruktion: Maria Vinterberg. Teatret ved Sorte Hest, København, til den 11. marts.

Samuel Beckett: Ikke jeg, Hva' Joe?, Krapps sidste bånd. Instruktion: Walter Asmus og Morten Grunwald. Østre Gasværk til den 1. marts.

For et par uger siden gik Bertel Haarder i rette med de bedrevide hoveder fra meningsindustrien, der kan fixe alle samfundsproblemer, vupti. Hvorfor går I ikke ind i politik, når nu I er så kloge, spurgte manden med danmarkshistoriens mest solide ministererfaring, hvortil erhvervsoraklet Asger Aamund svarede, at Folketinget er fyldt med inkompetente kolbotter.

Det man siger, er man selv. Og Asger Aamund er vor tids svar på Herman von Bremen, der hellere vil sidde på kroen og disputere end at passe sin egen næringsvej og støbe kander til kunderne. Folkene fra Rådet i Hamborg bilder kandestøberen ind, at han er blevet valgt til borgmester, fordi han er så klog, og Herman von Bremen hopper på limpinden. Men så vælter sagerne ned over ham. Pludselig er han ikke kun politicus i teorien, men i praksis. Og han indser, at »et er søkort at forstå ...«

Det er et besk budskab fra Holberg, at almindelige mennesker skal holde sig fra statsager. Skomager, bliv ved din læst! Men ville han, levede han i dag, så også være tilhænger af DJØFernes herredømme i Folketinget? Ville han ironisere imod en murerarbejdsmand? Nej, det ville han ikke, hvis denne murerarbejdsmand var flittig og fornuftig. Til gengæld ville han nok rette sit skyts mod den disputerende klasses slipsede fyre og plisserede piger fra erhvervslivet, businessskolerne og medieerne.

En klassiker er karakteriseret ved, at den kan tåle hvad som helst uden at lide overlast. Derfor lever vi også med, at *Den politiske kandestøber* (1722) er tilpasset nutiden af dramatiker Thor Bjørn Krebs, som forgæves forsøger at skrive videre i Holbergs rille. Alligevel kvitterer salen godvilligt med kluk og latterbrøl, når Herman von Bremen holder

Lad os tage ad Absurdistan til! Vellykkede opsætninger af Beckett og Ionesco viser, at gammelt kan være rigtig godt. Her Ellen Hillingsøes mund i Becketts *Ikke jeg*.

møde med buntmageren og parykmageren og konstaterer, at to er fraværende: Joachim Kuglestøder og Søren Pindehugger. Fik De dén?

Thor Bjørn Krebs forsøger at tage samtidspolitikken ved vingebeinet, men det bliver ved nogle tynde henvisninger til et opgør med gamle konventioner, harmonisering af agurkers krumning, en 1725-plan, nogle, der får lidt mere mere, og andre, der får lidt mere mindre – og så vil Herman gerne starte sin indsættelsesceremoni med en sang, men han har fået nej fra alle musikere. Uh, hvilken satire! Men ét er søkort at forstå, noget andet er at hente en kandestøber ind i nutiden.

Til gengæld, lad os tage ad Absurdistan til! Ud til Teatret ved Sorte Hest, hvor dårskab og morskab går hånd i hånd i en befriende opsætning af Eugène Ionescos *Den skaldede sangerinde* (velspillet over hele linjen af Charlotte Elizabeth Munksgaard, Steen Stig Lommer, Peter Oliver Hansen, Marina Bouras, Michael Moritzen og Therese Glahn), som siden urpremieren i 1950 på Théâtre de la Huchette i Paris har været identificeret med det absurde teater. Skrevet under indtryk af koldkrig og atomtrussel – så verdensfremmed

og dermed så verdensnær, som noget kan være – står dette skuespil som det absurde teaters første milepæl med sin eminente udpensling af den rationelle fornufts ophør og de trykke rammers sammenbrud.

Vi er hjemme hos ægteparret Schmidt, der får besøg af vennerne hr. og fru Martin. Konventionerne for den slags sociale arrangementer kender vi jo alle, og så meget desto tydeligere ser vi, hvordan det sproglige og kropslige mispas udstiller alt det, der strømmer op fra sindets subterrain, komplet og komplekst udstillet i Martin-parrets forbløffelse, da de – altså mand og kone! – opdager, at de har set hinanden før et eller andet sted, og at de åbenbart også bor i samme by, samme gade, samme

Vi lever igen i absurde tider, hvor der atter tales om atomvåben og afskrækkelsesgarantier. Derfor er det så godt, at den skaldende sangerinde atter ryster manken.

husnummer, sover i samme seng og har de samme børn.

Så fremmedgjorte er vi, at ægteparrene hverken (gen)kender sig selv eller hinanden, og så fristende er fortrængningen, at manden forsonende siger til sin kone: »Lad os glemme alt det, der ikke har været mellem os.« Det er i al sin tilsyneladende lidenskab en meget stor replik.

Eugène Ionesco karikerer vores måde at tale på ud i ekstremerne. Den ene mand siger ordet »kakadue« 12 gange, hvorefter den anden mand svarer »sikke en kaskade af kokasser«, også 12 gange. Eller hvad med denne konstatering: »Jeg kan købe en kniv til min lillebror, men De kan ikke købe Irland til Deres bedstefar.« Og der går nærmest klassisk Monty Python-komik i den, når brandinspektoren, der pludselig kommer på besøg, bliver bedt om at sætte sig ned og tage hjelmen af: »Jeg vil gerne sidde ned, men jeg har ikke tid til at tage hjelmen af!«

Nej, intet hænger sammen, alt er i ustemning, kontradiktorisk og sært. Vi lever igen i absurde tider, hvor der atter tales om atomvåben og afskrækkelsesgarantier. Derfor er det så godt, at den skaldende sangerinde atter ryster manken.

GODT er det også, at Østre Gasværk spiller 3 x Beckett – tre enaktere i én dystert omgang. Først ser vi en totalt sortcamoufleret Ellen Hillingsøes rødmaledede læber hænge som en fritsvævende mund højt over scenegulvet i monologen *Ikke jeg*, der er en rablende frenetisk strøm, som leveres med vanvittig teknisk suverænit i et hidsigt opskruet tempo og med en mesterlig diktation.

Dernæst er Morten Grunwald alene på scenen i *Hva' Joe?*, også en monolog, vel at mærke udsat for Ulla Henningsens pågående hviskestemme (afspillet fra bånd), der – tror jeg – kværner som en anklagestrøm i Joes hoved. Morten Grunwald sidder i slåbrok på sengen, og en direkte transmission af hans ansigt bliver projiceret op som et enormt hologram, der svæver over scenen.

Endelig lytter Tommy Kenter til sin egen stemme i gamle optagelser i *Krapps sidste bånd*. Fælles for de tre små stykker er, at alle holder dommedag over sig selv, alle har et regnskab at gøre op, men alt flimrer, forskyder og fortøner sig, for sådan er tilværelsen: sprængt ulogisk, usammenhængende, dekonstrueret. Ellen Hillingsøes ansigtsløse stemme og Morten Grunwalds stemmeløse ansigt rummer øjeblikke af stor, stærk skør- og skønhed.